Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady o programu Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu (2019–2020), který doplňuje Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace

[COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE)]

(2018/C 237/06)

Zpravodaj: **Jacques LEMERCIER**

Konzultace	Evropská komise, 18. 1. 2018
	Rada Evropské unie, 10. 1. 2018
Právní základ	článek 106a Smlouvy o Euratomu a článek 304 SFEU
Odpovědná specializovaná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato ve specializované sekci	9. 3. 2018
Přijato na plenárním zasedání	14. 3. 2018
Plenární zasedání č.	533
Výsledek hlasování	178/0/7
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Program Euratomu na období 2019–2020 přebírá činnosti programu Euratomu v oblasti výzkumu na období 2014–2018 a je s tímto programem zcela v souladu. Návrh Komise obsahuje velmi málo změn. Tyto změny se většinou týkají rozpočtu a jejich cílem je zajistit pokračování programu.

1.2 EHSV bere tyto změny na vědomí, přičemž zohledňuje svá předchozí stanoviska k tomuto tématu ([1]).

1.3 Prvořadým cílem výzkumu v oblasti jaderného štěpení financovaného Euratomem je posílit bezpečnost jaderných technologií. EHSV se domnívá, že hlediskům jaderné bezpečnosti musí být věnována nejvyšší možná pozornost. Součástí priorit musí být rovněž snížení množství radioaktivního odpadu s dlouhým poločasem rozpadu a jeho konečné ukládání, kontrola štěpného materiálu a radiační ochrana. Tyto oblasti výzkumu musí být sdíleny v rámci Evropského jaderného fóra (ENEF), v němž je zastoupena občanská společnost, mj. i EHSV.

1.4 EHSV opakuje a potvrzuje své hlavní doporučení v této věci uvedené v předchozích stanoviscích, totiž že *„je zapotřebí udržet a zvýšit úroveň znalostí o jaderných technologiích, jejich využití a jejich dopadech. Rámcový program Euratomu pro výzkum a vývoj představuje z tohoto pohledu významnou evropskou přidanou hodnotu, a to vzhledem ke své koordinující funkci, ke sdružování zdrojů a ke sjednocování společného úsilí“* ([2]).

1.5 EHSV rovněž opakuje, že si přeje, aby Komise nadále podporovala rozvoj obnovitelných nefosilních zdrojů energie a aby zajistila opětovné vyvážení podílu jaderné energie ve skladbě energetických zdrojů jednotlivých států.

1.6 Četné incidenty, k nimž došlo v evropských elektrárnách, dokládají, že zadávání údržby jaderných elektráren subdodavatelům představuje bezpečnostní riziko. EHSV je toho názoru, že je nutné využívání subdodavatelských služeb omezit a že musí být řádně legislativně upraveno.

1.7 EHSV žádá, aby byla těmto otázkám věnována mimořádná pozornost v souvislosti s brexitem a *de facto* odstoupením Spojeného království od Smlouvy o Euratomu.

([1]) Úř. věst. C 34, 2.2.2017, s. 66; Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 111 a Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 127.
([2]) Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 111 a Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 127.

2. **Shrnutí dokumentu Komise**

2.1 Cílem návrhu Komise je přijmout nové nařízení, které prodlouží všechny výzkumné činnosti prováděné v rámci nařízení Rady (Euratom) č. 1314/2013 o programu Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu (2014–2018), který doplňuje Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace.

2.2 Návrh programu Euratomu na období 2019–2020 doplňuje program Horizont 2020. Stanoví rozpočet na přímé a nepřímé akce, cíle v oblasti výzkumu a vývoje a podpůrné nástroje pro výzkum a vývoj.

2.3 V souladu s článkem 7 Smlouvy o Euratomu je stávající program Euratomu (2014–2018) omezen na pětileté období. Účelem návrhu je zajistit plynulé pokračování programu v období 2019–2020. Tento přístup zajistí lepší soulad s časovým rámcem programu Horizont 2020.To je ještě důležitější vzhledem ke skutečnosti, že program Euratomu a program Horizont 2020 sledují cíle, které jsou vzájemně prospěšné.

3. **Obecné připomínky**

3.1 EHSV bere na vědomí závěry Komise týkající se průběžného hodnocení programu Euratomu na období 2014–2018 a zejména skutečnost, že „z analýzy Komise nelze vyvodit jednoznačný závěr, který by zpochybňoval strategii a formát programu na období 2014–2018 nebo navrhoval změnu rozsahu, činností nebo způsobu provádění programu v období 2019–2020."

3.2 EHSV také konstatuje, že z veřejné konzultace provedené v období od října 2016 do ledna 2017 za účelem dokumentace průběžného hodnocení programu Euratomu na období 2014–2018 a návrhu programu Euratomu na období 2019–2020 vyplývá, že celkový ohlas byl pozitivní: 80 % respondentů souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tím, že program je relevantní. Respondenti ocenili především výsledky dosažené v oblastech vzdělávání a odborné přípravy, výzkumu týkajícího se nakládání s odpadem, bezpečnosti stávajících reaktorů a výzkumu jaderné syntézy. Naproti tomu se zdá, že program neměl pákový účinek na soukromé investice.

3.3 Komise se zavázala, že bude dbát na to, aby byla doporučení různých zúčastněných stran zohledněna během přípravy pracovního programu Euratomu na období 2019–2020 nebo v rámci běžných činností dohledu nad programem Euratomu a jeho správy a aby byla doporučení týkající se dlouhodobých aspektů zohledněna v *ex ante* posouzení dopadů pro příští program Euratomu, který spadá do nového víceletého finančního rámce (pro období po roce 2020).

3.4 EHSV bere výše uvedené na vědomí a s ohledem na svá předchozí stanoviska k tomuto tématu vyjadřuje návrhu Komise podporu.

3.5 V souladu se svými předchozími stanovisky EHSV zdůrazňuje, že prvořadým cílem výzkumu v oblasti jaderného štěpení financovaného Euratomem je posílit bezpečnost jaderných technologií. EHSV se domnívá, že hlediskům jaderné bezpečnosti musí být věnována nejvyšší možná pozornost. Součástí priorit musí být rovněž snížení množství radioaktivního odpadu s dlouhým poločasem rozpadu a jeho konečné ukládání, kontrola štěpného materiálu a radiační ochrana.

3.6 EHSV opětovně zdůrazňuje, že *„je zapotřebí udržet a zvýšit úroveň znalostí o jaderných technologiích, jejich využití a jejich dopadech. Rámcový program Euratomu pro výzkum a vývoj představuje z tohoto pohledu významnou evropskou přidanou hodnotu, a to vzhledem ke své koordinující funkci, ke sdružování zdrojů a ke sjednocování společného úsilí"* ([3]).

V Bruselu dne 14. března 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Georges DASSIS

([3]) Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 111 a Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 127.